

Protokół
XV posiedzenia plenarnego Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w dniu 13 czerwca 2019 roku

I. Otwarcie posiedzenia i powitanie gości

Prof. Z. Marciniak przywitał członków Rady Głównej oraz zaproszonych gości.

II. Przyjęcie porządku obrad

Rada jednogłośnie przyjęła zaproponowany porządek obrad.

III. Kształcenie międzydziedzinowe

Przewodniczący Rady przywitał zebranych i oddał głos gościom spotkania Profesorom Jerzemu Axerowi oraz Robertowi Sucharskiemu. Jako pierwszy głos zabrał prof. Axer, który poinformował, że Wydział „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego działa od 2012 r. rozwijając swoje doświadczenie w zakresie nauk społecznych i humanistycznych. Stał się również inicjatorem i koordynatorem międzywydziałowych, międzyuczelnianych i międzynarodowych programów studiów, powiązanych z badaniami interdyscyplinarnymi na wszystkich trzech stopniach kształcenia. Jego modele kształcenia mają charakter prototypowy. Jak podkreślił prof. Axer misję interdyscyplinarności udało się upowszechnić w około 12 polskich uczelniach, jednakże zasięg tego typu kształcenia jest liczbowo ograniczony, obecnie jest to około 1000 studentów. Studia te mają działanie rozwojowe dla uczelni. Od wielu lat Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich wspiera inicjatywę interdyscyplinarności obejmując patronatem współprowadzone przez Wydział „Artes Liberales” programy interdyscyplinarne na wszystkich trzech poziomach kształcenia ze szczególnym uwzględnieniem międzyuniwersyteckiego programu „Akademia Artes Liberales”. Obecnie Wydział posiada kadrę z 12 dyscyplin i 4 dziedzin nauki m.in.: nauk humanistycznych, społecznych, przyrodniczych i teologicznych. Profesor Axer dodał również, że Wydział okazał się pożyteczny z punktu widzenia działań międzydziedzinowych i interdyscyplinarnych. Kolejną formą działania było powołanie „Kolegium Artes Liberales”, które utworzone zostało we współpracy z uczelniami amerykańskimi. Kolegium kształci zarówno na poziomie licencjackim jak i magisterskim. Według nowych przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, są to studia trójdziedzinowe: humanistyczne, społeczne i przyrodnicze. Dzięki nowatorskim rozwiązaniom oraz szerokiej współpracy międzynarodowej z czołowymi ośrodkami naukowymi i fundacjami Unii Europejskiej oraz Stanów Zjednoczonych, Wydział wielokrotnie był nagradzany zdobywając środki europejskie. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że koncepcja upowszechniania międzydziedzinowości w badaniach i dydaktyce w systemie szkolnictwa wyższego, wszelkie eksperymenty, laboratoria oraz programy kształcenia były prowadzone w warunkach niepełnego wsparcia w ustawodawstwie. Utworzenie takiej jednostki jak „Artes Liberales” powiodło się dzięki wsparciu środowiska, rektorów oraz oddolnej inicjatywie. Obecnie ustawa 2.0 znosi większość przeszkód prawnych. W uzupełnieniu wypowiedzi prof. Axera, głos zabrał dr hab. Robert Sucharski, Dziekan Wydziału „Artes Liberales”, który poinformował, że obecna ustawa daje gwarancje, iż uczelnia, która spełnia odpowiednie warunki tj. posiada kategorię A+

w określonej liczbie dyscyplin i dziedzin może prowadzić indywidualne studia międzydziedzinowe. Ponadto ustawa daje możliwość otrzymania doktoratu dziedzinowego. Naturalną konstrukcją utworzenia doktoratu dziedzinowego byłoby utworzenie doktoratu międzydziedzinowego oraz wprowadzenie do zasad ewaluacji dodatkowych punktów za funkcjonowanie jednostek takich jak „Artes Liberales”. Zdaniem prof. Sucharskiego „czyste” dyscyplinarnie jednostki są najprostszym sposobem ewaluacji czy parametryzacji po dyscyplinach. Dyscyplinarność wbudowana w ustawę powoduje dzielenie środowiska. Jednocześnie na UW dzięki inicjatywie władz rektorskich pojawiła się międzydziedzinowa szkoła doktorska, jednakże będą powstawać tam doktoraty dziedzinowe. W takich warunkach prawnych nie da się jednak myśleć o wspólnych pracach badawczych. Ponieważ dyscyplinarność nie pozwala na utworzenie stabilnych zespołów badawczych. Wiąże się to również z kosztochłonnością, która liczona jest dyscyplinarnie. Następnie głos zabrał prof. Axer, który stwierdził, że usunięcie starych przeszkód łączy się w praktyce z pojawieniem się nowych barier dla rozwoju międzydziedzinowości. Perspektywa parametryzacji wyłącznie dyscyplinarnej prowadzi do działań dzielących uniwersytety na segmenty dyscyplinarne. Tam gdzie wydziały składają się z wielu dyscyplin nauczycielom akademickim proponuje się wybór i opowiadanie za jedną z nich. Wbrew intencjom ustawy jeśli wielodyscyplinowość będzie wyjątkiem, to będzie to powrót do przeszłości, a jednostki kształcące interdyscyplinarnie znajdą się w szarej strefie wspólnoty akademickiej. Zdaniem Profesora Axera interdyscyplinarność nie powinna być wyjątkiem od reguły a podstawą kultury akademickiej.

Prof. Z. Marciniak podziękował gościom za wystąpienie podkreślając, że szersze kształcenie pozwala osiągnąć lepsze efekty a co za tym idzie rozwój społeczeństwa. Następnie głos zabrał Podsekretarz Stanu w MNiSW prof. S. Skuza, który poinformował zebranych o aktualnych działaniach resortu m.in.: na skutek wspólnych działań Rady Głównej i kierownictwa MNiSW, klauzule waloryzacyjne nie będą zamrożone w przyszłym roku. Ponadto w rozmowach z Ministerstwem Przedsiębiorczości i Technologii na temat nowych zapisów ustawy Prawo zamówień publicznych udało się wynegocjować, iż w uzasadnieniu do ustawy oraz w interpretacji Urzędu Zamówień Publicznych znajdzie się zapis, który mówi, iż zamówienia prowadzone w ramach procedury przetargowej a finansowane z grantów należy stosować rozłącznie. Resort dokonał również dodatkowego podziału środków dla uczelni zwłaszcza: akademii wychowania fizycznego, uczelni medycznych oraz uczelni zawodowych. Jeśli chodzi o prace legislacyjne, to w najbliższym czasie ukaże się rozporządzenie dotyczące funkcjonowania szkół doktorskich, a także niedługo opublikowana zostanie lista czasopism a ponadto dodatkowo przedłużone zostanie składanie zgłoszeń o umieszczenie na liście wydawnictw monografii naukowych.

IV. Zaopiniowanie projektów aktów prawnych

Rządowy projekt ustawy o uregulowaniu niektórych spraw w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej na podstawie umowy, o której mowa w art. 50 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

Prof. J. Szambelańczyk, Przewodniczący KEP RG, poinformował, że Komisja nie zgłasza uwag do ww. projektu.

Rada jednogłośnie poparła projekt uchwały, w której nie zgłasza uwag do przedłożonego projektu ustawy. Uchwała nr 118/2019 stanowi załącznik do protokołu.

Projekt rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie studiów.

Przewodniczący RG przedstawił projekt rozporządzenia i zaproponował uchwałę, w której Rada nie zgłaszała uwag do przedłożonego projektu rozporządzenia. Rada jednogłośnie poparła projekt uchwały. Uchwała nr 119/2019 stanowi załącznik do protokołu.

V. Dyskusja nad planem debat plenarnych w drugim półroczu 2019 r.

W wyniku dyskusji ustalono następujące tematy debat:

- Polski system finansowania badań naukowych
- Ścieżki kariery dydaktycznej w uczelni
- Stan systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Podsumowanie roku.

VI. Zaopiniowanie regulaminu przyznawania stypendiów sportowych przez Fundację Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Prof. J. Szambelańczyk, Przewodniczący KEP RG, przedstawił projekt opinii zawierającej uwagi do Regulaminu przyznawania stypendiów sportowych przez Fundację Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Rada jednogłośnie zaopiniowała projekt opinii. Opinia nr 1/2019 stanowi załącznik do protokołu.

VII. Sprawy różne i wolne wnioski

Rada powołała Zespół Roboczy do spraw organizacji pozarządowych w otoczeniu szkół wyższych. Przewodniczącą Zespołu została mgr inż. Zuzanna Mieszkowska. Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę powołującą Zespół. Uchwała nr 120/2019 stanowi załącznik do protokołu.

VIII. Przyjęcie protokołu XIV posiedzenia plenarnego Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego (9 maja 2019 r.)

Rada przyjęła protokół jednogłośnie.

IX. Zamknięcie posiedzenia

Prof. Z. Marciniak podziękował uczestnikom za udział w obradach i zamknął posiedzenie.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Prof. Zbigniew Marciniak

Załączniki:

1. Porządek obrad
2. Uchwały: nr 118 -120
3. Opinia nr 1/2019
4. Nagranie przebiegu obrad na nośniku CD